

Rada Miejska Starogardu Gdańskiego

i

Prezydent Miasta Starogardu Gdańskiego

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta Starogard Gdański w Unii Europejskiej

Przyjęta Uchwałą Nr XVII / 166 /2004
Rady Miejskiej Starogardu Gdańskiego
z dnia 24 marca 2004 r.

Projekt dokumentu wykonany na zlecenie
Prezydenta Miasta Starogardu Gdańskiego
Autor:
prof. US dr hab. Marek Dutkowski

Starogard Gdański, marzec 2004 r.

Spis treści:

WSTĘP	3
FAZY REALIZACJI STRATEGII – 2004-2006, 2007-2013, PO 2013	5
NOWE ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU STAROGARDU GDAŃSKIEGO – GLOBALNE, EUROPEJSKIE, BAŁTYCKIE, KRAJOWE, REGIONALNE I PONADLOKALNE	6
SWOT MIASTA W ŚWIELE NOWYCH UWARUNKOWAŃ	14
MISJA STAROGARDU GDAŃSKIEGO	18
PRIORYTETY ROZWOJOWE STAROGARDU GDAŃSKIEGO	18
STRATEGICZNE CELE ROZWOJOWE STAROGARDU GDAŃSKIEGO	19
Planowanie strategiczne i gospodarka przestrzenna	19
Cele strategiczne:	19
Kierunki działań:	19
Infrastruktura	20
Cele strategiczne:	20
Kierunki działań:	20
Gospodarka	21
Cele strategiczne:	21
Kierunki działań:	21
Samorząd i życie społeczne	22
Cele strategiczne:	22
Kierunki działań:	22
Ochrona środowiska	23
Cele strategiczne:	23
Kierunki działań:	23
WIZJA STAROGARDU GDAŃSKIEGO W UNII EUROPEJSKIEJ	24
ZAŁOŻENIA MONITORINGU STRATEGII	26

Wstęp

Strategie rozwoju społeczno-gospodarczego, czyli uzgodnione plany działania w najważniejszych wspólnych sprawach stały się w ostatnich kilku latach się standardowymi dokumentami samorządów lokalnych w Polsce. Opracowano Strategie i Programy Rozwoju Województw, Plany Zagospodarowania Przestrzennego Województw, uruchomiono i zrealizowano liczne programy przedakcesyjne. W nurcie tych działań mieściła się decyzja Rady i Zarządu Miasta Starogard Gdański o przystąpieniu wiosną 2000 r. do prac nad strategią rozwoju społeczno-gospodarczego miasta do roku 2010.

Prace nad strategią prowadzono przy **szerokim udziale społecznym**. Udział ten nie skończył się wraz z uchwaleniem jej dokumentu w dniu 25 października 2000 r. Postęp w **realizacji strategii**, jej sukcesy i porażki zależały od zaangażowania wszystkich obywateli Starogardu Gdańskiego w tworzenie i realizację konkretnych przedsięwzięć publicznych oraz prywatnych. Zależał od inwestycji i innych działań gospodarczych oraz organizacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych sprzyjających rozwojowi miasta. Przede wszystkim jednak sukces Starogardu Gdańskiego był rezultatem **zdolności do współdziałania** władz samorządowych, podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych i wszystkich obywateli w najistotniejszych dla rozwoju miasta kwestiach.

Strategia jest planem długofalowym i za wcześniej na pełną ocenę jej realizacji. Zgodnie z założeniami strategii, nie wyklucza to korekt i modyfikacji, gdy zmieniają się uwarunkowania jej realizacji. Rok 2004 niewątpliwie niesie takie zmiany. Trzy z nich mają charakter zasadniczy dla procesów rozwojowych w Polsce:

1. Poszerzenie Unii Europejskiej
2. Rozpoczęcie i kontynuacja reformy finansów publicznych
3. Ożywienie gospodarcze przy utrzymującym się wysokim bezrobociu i narastającym zubożeniu znacznej części społeczeństwa.

Przesłanki powyższe skłoniły Prezydenta Miasta Starogard Gdański do opracowania nowej „**Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Miasta Starogard Gdański w Unii Europejskiej**” – uaktualnionej i dostosowanej do zmieniającej się sytuacji zewnętrznej i procesów rozwoju miasta.

Dokument składa się z dwóch zasadniczych części. Część pierwsza to diagnoza **uwarunkowań rozwoju miasta**, która pozwala określić **aktualną kondycję miasta**. Jest podstawową przesłanką wytyczania celów strategicznych dalszego rozwoju. W diagnozie określono mocne i słabe strony miasta, wskazano również szanse i zagrożenia jego rozwoju, czyli przeprowadzono tzw. **analizę SWOT**.

Część druga zawiera **misję, cele strategiczne i kierunki działań oraz wizję Starogardu Gdańskiego w 2013 r.** Fazy realizacji strategii dostosowano do okresów budżetu Unii Europejskiej: 2004-2006, 2007-2013 r.

Misja, cele strategiczne i wynikająca z nich wizja miasta za 10 lat pozwalają odpowiedzieć na pytanie o przyszłą kondycję miasta. **Misja** jest przyrzeczeniem składanym społeczności miasta przez jego samorząd. **Wizja miasta** to jego obraz, jaki rysuje samorząd na dłuższy okres. **Wizja** obrazuje pragnienie tego, co ma być stworzone i osiągnięte, widziane zarówno z pozycji mieszkańców, jak i otoczenia miasta. **Cele strategiczne** określają, co powinno być najważniejsze w działaniach władz samorządowych i całej społeczności Starogardu Gdańskiego, aby zgodnie z misją osiągnąć w 2013 r. stan określony w wizji.

Realizacja tych celów wymaga podjęcia **działań strategicznych**. Uchwalenie działań nie zobowiązuje do ich pełnej i równoczesnej realizacji. Takim zobowiązaniem do realizacji są dopiero **programy i projekty rozwojowe** jako główny instrument wdrożenia strategii. Pierwsze takie programy i projekty już istnieją (np. program ochrony środowiska czy koncepcja strefy przedsiębiorczości), inne są obecnie opracowywane. Znajdą one bezpośrednie odzwierciedlenie w budżecie miasta oraz bieżących działaniach Prezydenta i Urzędu Miasta Starogard Gdański.

Fazy realizacji strategii – 2004-2006, 2007-2013, po 2013

Fazy realizacji strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Starogardu Gdańskiego winny być zgodne z fazami realizacji planów strategicznych wyższego rzędu: krajowych, regionalnych i powiatowych. Faza przedakcesyjna dobiega końca w 2004 r. Przy ciągle skromnych środkach przeznaczanych przez państwo na wsparcie rozwoju regionalnego, władze samorządowe Starogardu Gdańskiego, zgodnie z zaleceniami Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego, koncentrowały wysiłki na realizacji celów służących przygotowaniu kadr, wsparciu przedsiębiorczości oraz polepszeniu współpracy wewnątrz regionu. Oznaczało to pierwszeństwo celów związanych z rozwojem kapitału ludzkiego, zapewnieniem ładu społecznego oraz budową tożsamości lokalnej. W tym czasie należało się spodziewać znacznych napięć na rynku pracy, co wynikało z utrzymującego się od lat dodatniego bilansu ludnościowego i nasilenia procesów restrukturyzacji gospodarki. Przedsięwzięcia rozwojowe powinny przede wszystkim służyć tworzeniu nowych miejsc pracy. Niestety, sytuacja na starogardzkim rynku pracy rozwinęła się w latach 2000-2003 niekorzystnie i mimo znacznych wysiłków ze strony władz publicznych bezrobocie w Starogardzie znacznie wzrosło.

W 2000 r. uzasadnione były nadzieje, że po przyjęciu Polski do Unii Europejskiej, gdy dostępne będą dużo większe środki na wsparcie rozwoju regionalnego i znacznie zwiększą się inwestycje prywatne, możliwa stanie się znacząca poprawa poziomu cywilizacyjnego, gospodarczego i infrastruktury na terenach wiejskich, nastąpi zasadnicza poprawa dostępności komunikacyjnej regionu oraz pojawią się nowe funkcje i obiekty w metropolii Trójmiasta. Umożliwi to głębszą restrukturyzację i szybsze unowocześnienie gospodarki, polepszenie integracji komunikacyjnej regionu, w tym polepszenie powiązań Starogardu Gdańskiego z Trójmiastem i zagranicą, dalszą poprawę stanu środowiska przyrodniczego oraz doprowadzenie systemu edukacji do poziomu umożliwiającego przejście do rozwoju opartego na wiedzy.

Obecnie, gdy Polska ciągle nie jest w pełni przygotowana do wykorzystania wszystkich funduszy unijnych, zaś z Brukseli dobiegają głosy o możliwej koncepcji „Europy dwóch prędkości”, powyższe nadzieje należy przesunąć poza rok 2006. Lata 2004-2006, wedle wszelkiego prawdopodobieństwa, charakteryzować będzie przewaga niekorzyści nad korzyściami członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Niezbędne będą znaczne wysiłki na rzecz dostosowania państwa i gospodarki do wymogów unijnych. Również transfery finansowe z Unii Europejskiej do Polski poważnie zwiększą się dopiero od 2007 r.

Większość korzyści z przystąpienia do Unii, być może przyjęcia waluty Euro oraz gruntownej reformy finansów publicznych, pojawi się dopiero po 2013 r., kiedy Polska jako doświadczony członek Unii Europejskiej będzie miała pełny wpływ na kształtowanie jej polityki i budżetu.

Nowe zewnętrzne uwarunkowania rozwoju Starogardu Gdańskiego – globalne, europejskie, bałtyckie, krajowe, regionalne i ponadlokalne

Globalizacja i informatyzacja społeczeństwa oraz gospodarki

Proces globalizacji gospodarki i społeczeństwa ma charakter obiektywny. Jest rezultatem upowszechnienia technologii informatycznych ułatwiających kontakty i przyspieszających obieg dóbr, pieniądza i informacji oraz zwiększających mobilność osób. Dla miast średniej wielkości oznacza to zwiększenie konkurencji dla firm działających na ich obszarze. Ze względu na ciągle niższe koszty pracy w Polsce globalizacja oznacza jednak nowe szanse związane z pozyskiwaniem inwestorów zagranicznych oraz nowoczesnych technologii.

Informatyzacja, w tym zwłaszcza rozwój tzw. e-handlu, umożliwia też poszerzanie rynków. Jeśli starogardzkie firmy unowocześnią technologie, skonsolidują się, dostosują do zagranicznych wymagań i znajdą nisze rynkowe, mogą liczyć na napływ kapitałów i rozwój. Miasto zyska trwałe i dobrze płatne miejsca pracy.

Skutki przystąpienia Polski do Unii Europejskiej

W latach 2004-2013 nie można spodziewać się znacznej poprawy produktywności polskiej gospodarki. Jednak wejdzie ona w tym czasie na ścieżkę szybkiego wzrostu, co będzie się objawiało:

- zwiększeniem inwestycji, w tym zagranicznych,
- przyspieszeniem modernizacji i wprowadzaniem nowych technologii,
- zwiększeniem nakładów na edukację, badania i wdrożenia.

Przewiduje się początkowy wzrost koniunktury gospodarczej w latach 2005-2007, przejściowe jej obniżenie w latach 2008-2010 i wejście na nową ścieżkę wzrostu od 2011 r. W 2008 r. Polska prawdopodobnie przystąpi do strefy Euro.

Znaczenie Regionu Morza Bałtyckiego i współpracy bałtyckiej

Region Morza Bałtyckiego, obejmujący, obok Polski, północną część Niemiec, kraje skandynawskie i republiki bałtyckie, a także Obwód Kaliningradzki, północne regiony Rosji i Białoruś, jest najszybciej rozwijającym się obszarem poszerzonej Unii Europejskiej. Takie kraje jak Szwecja, Finlandia i Dania charakteryzują się najwyższymi wskaźnikami innowacyjności i nowoczesności gospodarki. Bezpośrednie sąsiedztwo z nimi „przez Bałtyk” stanowi wielką szansę dla województwa pomorskiego i Starogardu Gdańskiego. Uczestnictwo we wspólnych projektach prorozwojowych może przyczynić się do znacznej poprawy funkcjonowania przedsiębiorstw.

Wzrost znaczenia metropolii w rozwoju kraju

Większość korzystnych zjawisk rozwojowych w Polsce koncentruje się w wielkich miastach. Kształtująca się metropolia Trójmiasta jest i pozostanie lokomotywą rozwoju regionu. Szanse Starogardu Gdańskiego zależą od jak najlepszego powiązania swoich celów z celami trójmiejskiej metropolii. Jest to możliwe i obustronnie korzystne. Obszar wspólnych interesów to przede wszystkim VI korytarz transportowy TINA.

Skutki przystąpienia Polski do Unii Europejskiej dla województwa pomorskiego

Województwo pomorskie jest przeciętnie przygotowane do absorpcji funduszy UE, lecz charakteryzuje się znacznym poziomem akceptacji tego procesu. W ocenie większości ekspertów gospodarka dość łagodnie zniesie akcesję. Wśród analizowanych dziedzin życia społeczno-ekonomicznego województwa wyróżnić można pięć klas ze względu na proponowane korzyści i straty w latach 2004-2006 oraz szanse i zagrożenia w latach 2007-2010:

1. Dziedziny przewagi, zarówno korzyści, jak i szans nad stratami i zagrożeniami: rybołówstwo, przemysł wysokiej techniki, usługi turystyczne i gastronomia, infrastruktura drogowa,
2. Dziedziny przewagi korzyści nad stratami lub szans nad zagrożeniami: rolnictwo i przemysł spożywczy, przemysł okrętowy, żegluga morska, przybrzeżna, rzeczna i jachting, rynek pracy, ochrona środowiska,
3. Dziedziny równowagi korzyści strat, szans i zagrożeń: usługi metropolitalne, telekomunikacja, bezpieczeństwo zbiorowe,
4. Dziedziny przewagi zagrożeń nad szansami przy równowadze korzyści i strat: handel logistyka i dystrybucja,
5. Dziedzina przewagi strat nad korzyściami i zagrożeń nad szansami: porty morskie.

Ustalenia „Strategii rozwoju województwa pomorskiego”

Starogard Gdański realizując strategię rozwoju społeczno-gospodarczego może liczyć na współpracę i wsparcie ze strony władz wojewódzkich. Następujące priorytety, cele i zadania wojewódzkie, przyjęte przez Sejmik Województwa Pomorskiego w „Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego” w dniu 3 lipca 2000 r. są zgodne z priorytetami, celami i kierunkami działań Starogardu Gdańskiego:

Priorytet 1. Rozwój kapitału ludzkiego oparty na wiedzy i aktywności

Cel 1.1. Zwiększenie mobilności i przedsiębiorczości mieszkańców regionu

- Polepszenie obiegu informacji o lokalnych rynkach pracy, w celu zwiększenia mobilności zawodowej pracowników.
- Ułatwianie dojazdów do pracy na obszarach dotkniętych wysokim bezrobociem.
- Inicjowanie oraz wspieranie przedsiębiorczości i tworzenia nowych miejsc pracy na obszarach dotkniętych wysokim bezrobociem.
- Inicjowanie i wspieranie programów edukacyjnych służących poszerzaniu zdolności adaptacyjnych młodzieży oraz przekwalifikowywaniu dorosłych.

Cel 1.2. Rozwój systemu edukacji

- Rozbudowa ośrodków akademickich Trójmiasta i Słupska oraz kształcenia na poziomie wyższym w miastach powiatowych.
- Wzmocnienie systemu ustawicznego kształcenia dorosłych.
- Polepszenie dostępu młodzieży ze wsi i małych miast do edukacji wszystkich szczebli oraz stworzenie systemu wsparcia finansowego dla niezamożnych uczniów i studentów.

Cel 1.3. Pobudzanie aktywności obywatelskiej i społecznej

- Wspieranie rozwoju organizacji społecznych, a zwłaszcza prowadzących działalność na rzecz regionu i jego mieszkańców.
- Wspieranie aktywności społecznej osób w wieku poprodukcyjnym.
- Zwiększenie roli organizacji pozarządowych w umacnianiu tożsamości regionalnej.

Priorytet 2. Restrukturyzacja i unowocześnianie gospodarki

Cel 2.1. Stworzenie regionalnego systemu innowacji

- Rozwijanie sektorów opartych na wiedzy oraz badań i rozwoju w sferze nowych technik i technologii w celu realizowania potrzeb gospodarki.

Cel 2.2. Rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw

- Wspieranie rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MSP), zwłaszcza skierowanych na przedsięwzięcia innowacyjne.
- Polepszenie dostępu MSP do kapitału oraz informacji gospodarczej i technicznej.
- Wspieranie rozwoju instytucji otoczenia MSP, zwłaszcza w dziedzinie kształcenia kadr, doradztwa, współpracy regionalnej i kontaktów międzynarodowych.
- Pomoc w inicjowaniu i wspieraniu rozwoju sektora MSP na terenach wiejskich i dotkniętych wysokim bezrobociem.
- Wspieranie działań dostosowawczych MSP do norm, standardów i warunków konkurencji w Unii Europejskiej.
- Wspieranie rozwoju MSP kooperacyjnych i usługowych branży okrętowej.

Cel 2.4. Rozwój usług, transportu i turystyki

Transport

- Tworzenie systemu transportowego równoważącego rolę kolei, transportu drogowego i wodnego.
- Tworzenie centrów logistyczno-dystrybucyjnych.

Turystyka

- Wspieranie rozwoju turystyki miejskiej i krajoznawczej, uwzględniając przede wszystkim ponadregionalne znaczenie zabytków Gdańska i zamku w Malborku, atrakcyjność szlaku zamków krzyżackich, głównie na Powiślu,
- Popieranie inicjatyw samorządowych i prywatnych zmierzających do przedłużenia sezonu, w szczególności poprzez budowę parków wodnych, rozwój usług leczniczych i sanatoryjnych oraz rozwój całorocznej bazy hotelowej.
- Stworzenie sieci tras dla turystyki rowerowej.

Cel 2.5. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej

- Zapewnienie ładu przestrzennego jako istotnego warunku rozwoju gospodarczego. Usprawnienie gospodarki przestrzennej na wszystkich poziomach samorządowych w celu poprawy atrakcyjności inwestycyjnej.
- Tworzenie obszarów ułatwionego inwestowania i przyspieszonego rozwoju, szczególnie wokół regionalnych korytarzy transportowych.
- Pełne wykorzystanie specjalnych stref ekonomicznych: słupskiej i tczewsko-żarnowieckiej, między innymi poprzez pomoc w budowie infrastruktury technicznej obszarów stref oraz działania marketingowe promujące strefy w kraju i za granicą.

Priorytet 3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności i spójności regionu

Cel 3.2. Przeciwdziałanie marginalizacji obszarów peryferyjnych

- Utworzenie regionalnego systemu transportu zbiorowego (kolej i autobus), polepszającego dostępność do Trójmiasta, Słupska i miast powiatowych z obszarów peryferyjnych.
- Zapewnienie dostępności usług publicznych (edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo, kultura, media regionalne) na poziomie zapobiegającym marginalizacji obszarów peryferyjnych.

Cel 3.3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportowej

- Inicjowanie i koordynacja działań zmierzających do modernizacji i budowy korytarzy transportowych nr VI i IA Europy Środkowo-Wschodniej (A-1 i kolej superszybka).
- Modernizacja i podniesienie znaczenia dróg krajowych numer 6, 7, 22 i 50.
- Działania na rzecz integracji transportowej obszarów położonych po obu stronach Wisły – w tym budowy mostów.

Priorytet 4. Kreowanie wysokiej jakości życia

Cel 4.1. Tworzenie bezpiecznych i atrakcyjnych warunków życia

- Poprawa jakości życia i zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej.
- Poprawa realnego stanu i społecznego poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i turystów. Zapobieganie przestępczości wśród nieletnich. Polepszenie współpracy policji ze społecznościami lokalnymi. Eliminowanie wpływów zorganizowanych grup przestępczych.
- Utworzenie zintegrowanego regionalnego systemu ratownictwa.
- Zabezpieczenie i przeciwdziałanie skutkom nadzwyczajnych zagrożeń środowiska i zjawisk przyrodniczych o charakterze klęsk żywiołowych.

Cel 4.2. Poprawa ekologicznych warunków życia

Zmniejszenie poziomu zanieczyszczenia środowiska:

- redukcja i neutralizacja gazowych zanieczyszczeń atmosfery u źródła,
- poprawa zaopatrzenia w wodę i polepszenie jakości wód, szczególnie wody pitnej,
- modernizacja i budowa oczyszczalni ścieków w połączeniu z równoczesną rozbudową i budową systemów kanalizacji sanitarnej,
- wzmocnienie obudowy biologicznej cieków i jezior,
- rekultywacja terenów zdewastowanych przyrodniczo, zwłaszcza poprzemysłowych i nieczynnych składowisk odpadów,
- ograniczenie uciążliwości komunikacyjnych w miastach i wzdłuż głównych tras komunikacyjnych.

Racjonalizacja gospodarki odpadami (segregacja, recykling, utylizacja), gospodarcze wykorzystanie i unieszkodliwianie odpadów przemysłowych, w tym niebezpiecznych. Opracowanie i wdrożenie wojewódzkiego, zintegrowanego programu gospodarki odpadami.

Cel 4.5. Wspieranie różnorodności kulturowej regionu

- Wspieranie działań służących umacnianiu tożsamości regionalnej z zachowaniem różnorodności tradycji, dorobku i dziedzictwa historycznego: kaszubskiego, kociewskiego i innych.
- Wspieranie instytucji kulturalnych na obszarach wiejskich oraz ludowych form kultury.
- Wspieranie i promocja języka kaszubskiego oraz lokalnych dialektów.
- Pielęgnowanie walorów krajobrazów historycznych regionu (Kaszuby, Kociewie, Żuławy, Powiśle, Bory Tucholskie, Ziemia Słowińska, strefa przymorska, "Kraina w kratę").

Cel 4.6. Zachowanie dziedzictwa historycznego

- Zachowanie i wspieranie rewitalizacji zabytkowych obiektów (zamki, obiekty sakralne, dwory) i obszarów (miasta, parki, cmentarze).

Cel 4.7. Promocja zdrowia i rozwój kultury fizycznej

- Polepszenie dostępu mieszkańców do specjalistycznej opieki medycznej. Modernizacja i racjonalizacja rozmieszczenia placówek publicznej służby zdrowia.
- Wspieranie inicjatyw służących promocji zdrowia i proekologicznemu stylowi życia.
- Wspieranie rozwoju kultury fizycznej i sportu młodzieżowego, głównie w oparciu o bazę szkolną.

Priorytet 5. Rozwój międzynarodowej współpracy województwa

Cel 5.3. Tworzenie dobrego wizerunku województwa w kontaktach międzynarodowych i międzyregionalnych

- Prowadzenie skutecznej promocji zagranicznej województwa, w tym uczestniczenie w międzynarodowych imprezach promocyjno-handlowych i turystycznych.
- Ożywienie kontaktów województwa z polskimi placówkami dyplomatycznymi i konsularnymi oraz przedstawicielami gospodarczymi w priorytetowych dla regionu obszarach współpracy.
- Ożywienie kontaktów z Polakami za granicą, zwłaszcza o pomorskim rodowodzie.

Ustalenia „Strategii Rozwoju Powiatu Starogardzkiego”

Wizja powiatu starogardzkiego zawiera trzy podstawowe elementy:

1. Kociewie starogardzkie – przyjazne i otwarte. Obszar harmonijnego zróżnicowania, łączący nieszkodliwy dla środowiska przemysł, bazujący na lokalnych zasobach naturalnych, z intensywnym rozwojem funkcji rekreacyjno-turystycznej. Zagłębienie turystyczne oparte na walorach przyrodniczych oraz unikatowej odrębności kulturowej Kociewia.
2. Powiat starogardzki dzięki rozwiniętemu przemysłowi, nowoczesnemu i innowacyjnemu rolnictwu oraz dynamicznie rozwijającej się funkcji turystycznej, zapewnia optymalne warunki bytowe dla swoich mieszkańców.
3. Mieszkańcy powiatu to ludzie dobrze wykształceni, mobilni i otwarci na nowe technologie i innowacje.

W „Strategii Rozwoju Powiatu Starogardzkiego” sformułowano cztery cele i 12 programów rozwojowych:

1. Podniesienie spójności społecznej i poziomu wykształcenia:
 - Rozwój systemu oświaty,
 - Aktywizacja i edukacja dorosłych,
 - Rozwój instytucji społecznych,
2. Wykorzystanie i rozwinięcie odrębności kulturowej Kociewia i jego walorów przyrodniczych, w celu rozwoju społecznego i gospodarczego:
 - Produkt turystyczny,
 - Ochrona środowiska,
 - Wspólna promocja turystyki na Kociewiu,
3. Wzrost inwestycji zewnętrznych:
 - Jednolita, profesjonalna oferta inwestycyjna,
 - Rozwój infrastruktury drogowej,
 - Specjalna Strefa Ekonomiczna,
4. Pomyślne dostosowanie rolnictwa do wymogów UE i wsparcie dla MSP:
 - Promocja lokalnych MSP,
 - Wsparcie finansowe i organizacyjne,
 - Przyjazny urząd.

Konieczność współpracy międzygminnej i wewnątrzregionalnej

Dobra współpraca z gminą wiejską Starogard Gdański oraz pozostałymi gminami wiejskimi i miastami powiatu starogardzkiego jest warunkiem niezbędnym pomyślnej realizacji strategii. Bezpośrednie otoczenie miasta nie znajduje się w jurysdykcji jego władz. Problemy budownictwa mieszkaniowego, transportu publicznego, ochrony środowiska, gospodarowania odpadami, turystyki i rekreacji, promocji itd., muszą być rozwiązywane wspólnie z władzami gminy wiejskiej. Współdziałanie to wymaga instytucjonalizacji i profesjonalnej obsługi, zwłaszcza w kwestii pozyskiwania funduszy unijnych. Wielkim wyzwaniem i szansą dla Starogardu Gdańskiego jest planowana rozbudowa infrastruktury VI korytarza transportowego TINA, w tym autostrady A 1. Dla zapewnienia dostępu do autostrady, a zwłaszcza do strategicznego węzła autostradowego Swarżyn konieczna jest współpraca z władzami Tczewa. Jest to kwestia wspólnych korzyści, a nie konkurencji. Konieczna jest również modernizacja drogi nr 222.

Modernizacja drogi nr 22 wymaga z kolei budowy koalicji z Ziemią Człuchowską, Chojnicką, Tczewską, Malborską i Elbląską w sąsiednim województwie, a także kontaktów zagranicznych. Innym obszarem wspólnych działań, szczególnie w sferze budowania tożsamości regionalnej, pielęgnowania kultury i promocji jest całe Kociewie.

Postulowany w trakcie prac nad „Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego” regionalny obszar rozwoju (subregion), obejmujący powiaty starogardzki, tczewski, sztumski, malborski i kwidzyński stwarza kolejną możliwość prezentowania swoich potrzeb i zabiegania o środki państwowe wobec władz wojewódzkich. Współpraca na tym obszarze rozwija się w ostatnich latach bardzo dobrze i powinna być prowadzona w kierunku poszerzenia i instytucjonalizacji.

SWOT miasta w świetle nowych uwarunkowań

MOCNE STRONY

- Stosunkowo duża liczba młodych ludzi w samym mieście i okolicach.
- Niezły potencjał edukacyjny na poziomie podstawowym i średnim.
- Istnienie Pomorskiej Wyższej Szkoły Polityki Społecznej i Gospodarczej oraz Punktu Zamiejscowego Uniwersytetu Gdańskiego
- Tradycje kulturalne i walory historyczne Kociewia. Atrakcyjne tereny budowlane i rekreacyjne wokół miasta.
- Istnienie podstrefy Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
- Istnienie „Polpharmy S.A.” – jednej z niewielu w regionie firm o znaczeniu międzynarodowym.
- Duża ilość prywatnych firm handlowych, co świadczy o dużej przedsiębiorczości mieszkańców.
- Brak barier przyrodniczych dla rozwoju miasta. Znaczna powierzchnia gruntów komunalnych. Liczne obiekty zabytkowe w śródmieściu.

SŁABE STRONY

- Bardzo trudna sytuacja na rynku pracy – wysokie, rosnące i trwałe bezrobocie, narastające zubożenie osób, rodzin i środowisk.
- Brak nawyku podnoszenia kwalifikacji i niska elastyczność zawodowa znacznej grupy pracowników i bezrobotnych.
- Brak wykorzystania gospodarczego terenów, obiektów i budynków. Postępująca degradacja techniczna, ekonomiczna i społeczna wielu obszarów miejskich.
- Niewystarczające powiązania komunikacyjne z Trójmiastem i Tczewem.
- Spadek jakości życia w mieście – odpływ wykształconych mieszkańców.
- Niewystarczająca liczba mieszkań przy braku budownictwa komunalnego i socjalnego.
- Niewystarczające wykorzystanie walorów doliny Wierzycy.
- Niezadowalający stan dróg i ulic. Brak obwodnicy miasta na drodze nr 22.
- Duże obciążenie ludności osobami w wieku nieprodukcyjnym.
- Niewystarczający poziom i zakres współpracy różnych środowisk na rzecz rozwoju miasta.
- Niewystarczający poziom i zakres współpracy z otaczającą gminą wiejską.

SZANSE

- Umiejętne wykorzystanie środków i programów UE.
- Poprawa dostępności do Trójmiasta i Tczewa dzięki budowie autostrady A1 oraz regionalnej sieci kolejowej.
- Wykorzystanie wiedzy, umiejętności, sił i zapału młodego pokolenia do budowania nowoczesnego miasta średniej wielkości o wyraźnym profilu gospodarczym.
- Podniesienie kwalifikacji pracowników i poziomu wykształcenia ogółu mieszkańców poprzez rozwój szkolnictwa średniego i wyższego.
- Pozyskanie inwestorów strategicznych dla istniejących zakładów oraz niewykorzystywanych obiektów. Napływ nowych inwestorów do starogardzkiej podstrefy Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej i zwiększenie liczby miejsc pracy.
- Wykorzystanie potencjału żywiłowej lokalnej przedsiębiorczości do tworzenia trwałych małych i średnich firm (m.in. w strefie rozwoju i inkubatorze przedsiębiorczości).
- Wykorzystanie sąsiedztwa tczewskiej podstrefy Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej dla poprawy sytuacji na rynku pracy poprzez współpracę oraz polepszenie dostępności komunikacyjnej.
- Wspólne z Tczewem działania na rzecz inwestycji wokół przyszłego węzła autostradowego „Swarożyn”.
- Wykorzystanie związków z byłymi mieszkańcami Starogardu, Gdańskiego przebywającymi za granicą, głównie w Niemczech.
- Wykorzystanie w działaniach promocyjnych dorobku i nazwisk wybitnych mieszkańców Starogardu (np. olimpijczyków, Kazimierza Deyny).

ZAGROŻENIA

- Marginalizacja regionu pomorskiego wskutek niepowodzenia restrukturyzacji gospodarki morskiej oraz niedostatecznej metropolizacji Trójmiasta. Zaniechanie modernizacji VI korytarza transportowego TINA (północ – południe) lub ograniczenie jej do budowy samej autostrady.
- Spadek znaczenia Starogardu Gdańskiego i całego Kociewia w regionie wskutek nadmiernej koncentracji procesów rozwoju w metropolii Trójmiasta. Zaniechanie modernizacji połączeń komunikacyjnych z Trójmiastem.
- Dalsze kłopoty zakładów przemysłowych Starogardu Gdańskiego, zwłaszcza w branży meblarskiej, spożywczej, obuwniczej, odzieżowej i metalowej. Utrzymywanie się wysokiego bezrobocia.
- Postępujące starzenie się mieszkańców Starogardu Gdańskiego.
- Spadek atrakcyjności lokalizacyjnej i osiedleńczej miasta. Obniżenie się dochodów budżetowych i osłabienie aktywności samorządu. Odływ aktywnych i zamożnych mieszkańców oraz młodzieży. Wejście miasta na ścieżkę kryzysową.

Misja Starogardu Gdańskiego

Najważniejszym zadaniem – misją – władz samorządowych Starogardu Gdańskiego na najbliższe 10 lat jest stworzenie mieszkańcom realnych szans na dostatnie życie w atrakcyjnym mieście otwartym na świat poprzez aktywne wykorzystanie członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

Priorytety rozwojowe Starogardu Gdańskiego

Misja zostanie wypełniona poprzez realizację priorytetów rozwojowych, czyli celów równoważnych i współzależnych, których osiągnięcie jest niezbędne i pilne. Programy i projekty działań należy w pierwszej fazie realizacji strategii (2004-2006) łączyć z następującymi priorytetami:

1. Poprawa sytuacji na rynku pracy – zmniejszenie bezrobocia.
2. Poprawa warunków życia młodych mieszkańców, a zwłaszcza rodzin, aby zahamować ich odpływ z miasta i przyciągnąć nowych.
3. Wykorzystanie współpracy międzynarodowej i doświadczeń innych miast, zwłaszcza w Regionie Morza Bałtyckiego, a także funduszy Unii Europejskiej do poprawy atrakcyjności i promocji miasta.
4. Współpraca z gminami Kociewia i Powiśla na rzecz lepszego gospodarczego wykorzystania tradycji kulturowych, historycznych i walorów turystycznych regionu.
5. Rozwój oferty inwestycyjnej na terenie Strefy Rozwoju Przedsiębiorczości oraz Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
6. Stworzenie całościowego systemu zachęt dla umożliwienia rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw.
7. Poprawa powiązań komunikacyjnych z Trójmiastem i Tczewem.
8. Polepszenie i rozszerzenie oferty edukacyjnej, z naciskiem na znajomość języków obcych.

Strategiczne cele rozwojowe Starogardu Gdańskiego

Planowanie strategiczne i gospodarka przestrzenna

Cele strategiczne:

1. Lepsze wyeksponowanie w planach regionalnych i krajowych położenia miasta na skrzyżowaniu szlaków transportowych i w pobliżu metropolii Trójmiasta dla realizacji jego celów rozwojowych.
2. Umocnienie pozycji Starogardu Gdańskiego w planach regionalnych jako ośrodka rozwoju o znaczeniu regionalnym, o zróżnicowanym profilu produkcyjno-usługowym.
3. Planistyczne, prawne i organizacyjne przygotowanie przestrzeni miejskiej dla realizacji pozostałych celów rozwojowych.

Kierunki działań:

1. Zapewnienie uwzględniania interesów rozwojowych Starogardu Gdańskiego w planach i programach rangi powiatowej, wojewódzkiej, krajowej, bałtyckiej i europejskiej, co wymaga aktywnego i profesjonalnego udziału w trakcie ich formułowania i uchwalania.
2. Stałe dbanie o zgodność strategii rozwoju społeczno-gospodarczego miasta z planami przestrzennymi oraz innymi dokumentami planistycznymi i programowymi.
3. Stałe wzbogacanie, aktualizacja i skuteczna promocja wśród potencjalnych inwestorów w kraju i za granicą oferty lokalizacyjnej miasta. Wykorzystanie w tym celu możliwości nowych mediów, a szczególnie Internetu.

Infrastruktura

Cele strategiczne:

1. Poprawa powiązań komunikacyjnych Starogardu Gdańskiego z Trójmiastem i innymi dużymi miastami (Warszawą, Berlinem, Kaliningradem)
2. Poprawa powiązań komunikacyjnych Starogardu Gdańskiego z Tczewem i z innymi miastami Kociewia i Powiśla.
3. Rewitalizacja Starego Miasta oraz innych obszarów i obiektów o historycznych wartościach.
4. Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej oraz poprawa funkcjonowania transportu publicznego w mieście. Rozwój sieci ścieżek rowerowych.
5. Rozbudowa bazy sportowo-rekreacyjnej miasta.

Kierunki działań:

1. Kompleksowa rewitalizacja i promocja Starego Miasta.
2. Rewitalizacja innych obszarów i obiektów o historycznych wartościach.
3. Przygotowanie budowy „małej” i „dużej” obwodnicy miejskiej.
4. Modernizacja i rozbudowa sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej (sanitarnej i deszczowej).
5. Rozbudowa systemów energetycznych i grzewczych zgodnie z „Planem zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”.
6. Przystąpienie do programu budowy ścieżek rowerowych.
7. Budowa kompleksu sportowo-rekreacyjnego z pływalnią.
8. Działania polityczne, lobbying oraz w miarę możliwości – inwestycje – służące rozbudowie infrastruktury VI korytarza transportowego TINA (droga nr 1, droga nr 222, magistrala kolejowa nr 131, autostrada A1 wraz z drogami dojazdowymi i mostem na Wiśle) oraz modernizacji międzynarodowego szlaku Berlin – Królewiec (droga nr 22).

Gospodarka

Cele strategiczne:

1. Zwiększenie liczby nowych trwałych miejsc pracy, przede wszystkim dla młodzieży.
2. Stworzenie specjalnych warunków administracyjnych i organizacyjnych sprzyjających rozwojowi indywidualnej przedsiębiorczości.
3. Poszerzenie oferty i polepszenie dostępu do usług edukacyjnych zwłaszcza na poziomie średnim i wyższym.
4. Rozwinięcie oferty edukacyjnej w dziedzinie rzemiosła artystycznego.
5. Przyciągnięcie inwestorów do terenów Strefy Rozwoju Przedsiębiorczości i Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
6. Znaczne zwiększenie liczby mieszkań o różnym standardzie. Przyspieszenie budownictwa mieszkaniowego i rozwój firm budowlanych oraz produkcji materiałów budowlanych.
7. Rozwój firm tzw. otoczenia biznesu (finanse, ubezpieczenia, obrót nieruchomościami, biura prawne, projektowe, księgowe, doradcze, komputerowe).

Kierunki działań:

1. Dalsze działania na rzecz sprawnego funkcjonowania Strefy Rozwoju Przedsiębiorczości oraz Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
2. Stworzenie wspólnie z Tczewem, Malborkiem, Sztumem i Kwidzynem sieci instytucji wspomagających przedsiębiorców w korzystaniu ze środków Unii Europejskiej oraz w nawiązywaniu kontaktów gospodarczych z zagranicą.
3. Współpraca z Pomorską Wyższą Szkołą Polityki Społecznej i Gospodarczej oraz uczelniami Trójmiasta w celu dostosowania ich oferty edukacyjnej do potrzeb miasta oraz wykorzystania ich wiedzy dla rozwoju gospodarczego.
4. Dalsza aktywna promocja miasta wśród potencjalnych inwestorów przy wykorzystaniu nowoczesnych mediów a zwłaszcza Internetu (realizacja „Programu Promocji Starogardu Gdańskiego”).

Samorząd i życie społeczne

Cele strategiczne:

1. Budowa i wdrożenie systemu komunikacji i współpracy pomiędzy mieszkańcami Starogardu Gdańskiego, władzami samorządowymi, organizacjami społecznymi, podmiotami gospodarczymi i zewnętrznymi partnerami miasta w celu rozwiązywania jego problemów rozwojowych.
2. Wzajemnie korzystna współpraca z gminą wiejską Starogard Gdański oraz powiatem starogardzkim dla osiągania wspólnych celów rozwojowych.
3. Umacnianie pozycji Starogardu Gdańskiego na Kociewiu i Powiślu.
4. Rozwój kontaktów międzynarodowych Starogardu Gdańskiego.
5. Poszerzenie oferty kulturalnej miasta.

Kierunki działań:

1. Intensyfikacja kontaktów międzynarodowych samorządu, mieszkańców, a szczególnie młodzieży, zwłaszcza w Regionie Morza Bałtyckiego.
2. Zainicjowanie stałego forum dyskusji publicznych na temat rozwoju miasta z udziałem mediów i przy wykorzystaniu Internetu.
3. Wykreowanie i cykliczna organizacja promującej miasto imprezy masowej o znaczeniu krajowym lub międzynarodowym.
4. Inspirowanie i wspieranie inicjatyw integrujących mieszkańców.
5. Budowa nowej siedziby Miejskiej Biblioteki Publicznej.

Ochrona środowiska

Cele strategiczne:

1. Wdrożenie proekologicznego systemu gospodarowania odpadami stałymi.
2. Zmniejszenie uciążliwości związanych z ruchem ulicznym.
3. Poprawa stanu wód Wierzycy.
4. Zapewnienie pełnej ochrony wód podziemnych.
5. Poprawa stanu i uzupełnienie systemu zieleni miejskiej.
6. Poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców.

Kierunki działań:

1. Budowa zakładu utylizacji odpadów w Starym Lesie (wspólnie z 18 gminami z powiatów starogardzkiego, kościerskiego i chojnickiego).
2. Realizacja „Programu Ochrony Środowiska na lata 2000-2010”.
3. Rozbudowa systemu zieleni miejskiej.

Wizja Starogardu Gdańskiego w Unii Europejskiej

Dostatnie i bezpieczne życie

Starogard Gdański jest atrakcyjnym miastem, oferującym trwałe, dobrze płatne miejsca pracy oraz mieszkania dostępne dla różnych grup dochodowych. Oferta usługowa, edukacyjna i kulturalna nie odbiega od standardu miast europejskich średniej wielkości. Okoliczne piękne i nieskażone tereny rekreacyjne służą mieszkańcom i liczny turystom.

Profil gospodarczy

Starogard Gdański jest ośrodkiem zróżnicowanego przemysłu i usług, szybko dostosowującym się do potrzeb inwestorów i oferującym im atrakcyjne lokalizacje. Wraz z Tczewem, Malborkiem, Sztumem, Kwidzynem, węzłem „Swarożyn” oraz szybko urbanizującymi się obszarami wiejskimi stanowi południowy biegun rozwoju gospodarczego regionu pomorskiego.

Samorząd i współpraca dla rozwoju

Gmina miejska Starogard Gdański współpracuje z gminą wiejską oraz innymi okolicznymi gminami w zakresie planowania strategicznego i przestrzennego, ochrony środowiska, transportu publicznego, turystyki i rekreacji, wspierania przedsiębiorczości oraz promocji. W pełni wykorzystywane są możliwości wynikające z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Władze samorządowe, środowisko biznesu i organizacje społeczne Starogardu Gdańskiego opanowały umiejętność łączenia środków budżetowych i strukturalnych Unii oraz prywatnych dla realizacji ważnych przedsięwzięć gospodarczych i społecznych.

Starogard Gdański w sieci miast Kociewia i Powiśla

W 2013 roku Starogard Gdański jest elementem dobrze powiązanej infrastruktura transportową i telekomunikacyjną sieci współpracujących i uzupełniających się ośrodków przemysłowo-usługowych Kociewia i Powiśla. Jako kulturalna stolica Kociewia jest miastem o znaczeniu regionalnym o szerokich powiązaniach międzynarodowych.

Bliskość metropolii

Modernizacja międzynarodowych korytarzy transportowych zbliżyła Starogard Gdański do Warszawy, Berlina, i Kalinigradu. Powiązania komunikacyjne z Trójmiastem, Tczewem i Kwidzynem – dzięki autostradzie, regionalnej kolei, modernizacji dróg wojewódzkich oraz budowie mostu na Wiśle – zwiększają mobilność mieszkańców. Wokół węzła autostradowego „Swarożyn” koncentrują się podmioty gospodarcze i miejsca pracy związane z dystrybucją, logistyką i nowoczesnym przemysłem.

Założenia monitoringu strategii

Monitoring strategii dotyczy stałej obserwacji realizacji priorytetów rozwoju i celów strategicznych oraz realizacji programów i projektów rozwojowych. Prowadzi się obserwację i ocenę stanu zaawansowania konkretnych przedsięwzięć rozwojowych, co umożliwia identyfikację trudności w ich realizacji, ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich wdrażanie, weryfikację zgodności z założonymi celami oraz efektywność wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków. Monitoring realizacji strategii powinien umożliwiać:

- korygowanie działań, jeśli nie przynoszą one zamierzonych efektów;
- reagowanie na zmiany sytuacji miasta;
- przedstawienie przez władze samorządowe rozliczenia środków publicznych przeznaczanych na realizację strategii.

Monitoring prowadzi właściwa jednostka w strukturze Urzędu Miasta ze udziałem władz powiatowych i wojewódzkich oraz instytucji bezpośrednio zaangażowanych w realizację konkretnych programów rozwojowych.

Opracowanie i wdrożenie koncepcji monitoringu strategii winno nastąpić do końca 2004 r. i przewidywać roczne sprawozdania z realizacji strategii przedstawiane Radzie Miejskiej przez Prezydenta Miasta.

